

Pa dobro gospe, dajte nam že mir!

Izvirno objavljeno na www.mertelj.eu dne 09/02/2022

Vsaka smrt je tragična. Uboj ali umor matere z mladoletnimi otroci še toliko bolj. Sploh še, v kolikor je storilec oče. Težke travme, ki zahtevajo resen premislek. Trpljenja ni mogoče odpraviti. Lahko pa je krenilo in katalizator sprememb. Pametne in ljubeče družbe jih bodo udejanile z razumom, empatijo do vseh in širokim pogledom.

Šum

Najprej smo aprila lani doživeli ogabno kampanjo "[Materino znamenje – očetovo znamenje](#), za

žrtev moškega nasilja.

katero je že razsojeno, da je kršila Ogllaševalski kodeks. Zanimivo je, da smo naročnike plakata že tedaj opozarjali na neprimernost in druge pomisleke, a od njih [v odgovor dobili tole...](#) ...kot odziv na naše pritožbe pa potem še prvomajsko kampanjo gverilskega lepljenja plakatov, s katerih so nas prepričevali, da je 92% žensk

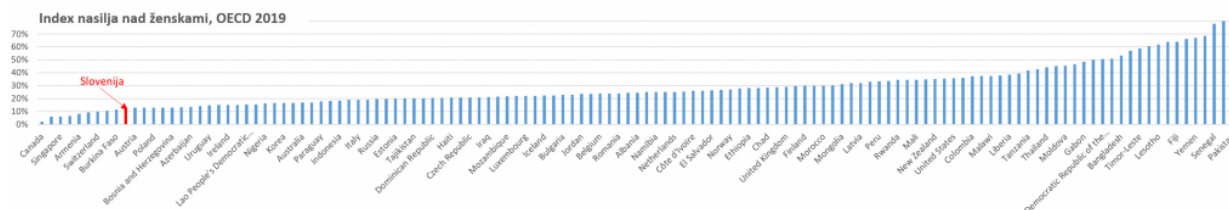
Uspeli smo preživeti tradicionalni novemberski cirkus pretiravanja in prirejenih statistik, navajanja težav brez predlogov rešitev ter izrazito pristransko poročanje o nasilju v družini. Le-tega cvetober ženskih organizacij ob izdatni podpori medijev vsako leto organizira 25. novembra ob dnevu proti nasilju nad ženskami. Letos je ta mednarodni festival mizandrističnega marketinga trajal kar 16 dni!

Vseskozi pa nas opozarjajo, da je v tem čudnem času COVID-a družinskega nasilja mnogo več ter da zato razmere terjajo še večjo pozornost.

Hm, resno? Družinsko nasilje je prepomembno, da bi delovali na podlagi predpostavk in ne dejstev. Zato si pogledajmo te mite in poizkušajmo najti kaj bolj relevantnega kot (celo v akademskih krogih močno kritizirana) raziskava, na podlagi katere temeljijo te kampanje?

Dejstva, ki se ne skladajo z dogmo

Kje primerjalno smo v Sloveniji po pogostnosti nasilja v družini nad ženskami? V [OECD raziskavi o pogostnosti nasilja nad ženskami 2019](#) indeks kaže koliko procentov žensk v državi ima vsaj eno izkušnjo nasilja v družini:

Torej, med 129 državami s podatki smo z indeksom 13.0 na 9. mestu skupaj z Avstrijo in Hrvaško(?). Pred nami so Kanada z 1.9 na prvem mestu, Švica z 9.8 na šestem ter Libanon z 10.4 na sedmem. Za nami so vse ostale svetovne države!

Da slika, ki nam jo želijo naslikati "vojni dobičkarji nasilja nad ženskami" (beri debele mačke proračunsko rejenih NVO) ne drži, je razvidno že iz policijske statistike nasilja v družini (KZ-191), ki kaže sledeče število obravnavanih (ne obsojenih!) dejanj, ločenih po spolu žrtve.

	2017	2018	2019	2020	2021
Moška žrtev	238	229	220	263	203
Ženska žrtev	1.187	1.282	1.230	1.353	1.184
Skupaj	1.271	1.368	1.336	1.478	1.264

Prvo kar opazimo je rast števila prijav v prvem Covidnem letu 2020 za 10.6%. A ta rast je skladna z večletnim trendom naraščanja povečanja odstotka prijavljenih(!) kaznivih dejanj. Zanimivo pa, da kljub temu trendu in neprestanem oglaševanju zavedanja, nagovarjanju k prijavam ipd. v drugem pandemijskem letu (2021) število prijav drastično upade – celo na nivo pod leto 2017. Je "Covid ogroženost" namerno zavajanje in ustvarjanje problemov kjer jih ni? Smo mar priča namernemu marketingu povečanje prijav s ciljem korekcije neugodnih statistik?

Druga stvar, ki je jasno razvidna: pri cca 1.200 ženskah, ki letno prijavijo nasilje, matematično ni mogoče, da bi 92% od 1.049.039 žensk, kolikor jih živi v Sloveniji, doživelo moško nasilje. Mogoče povzdignjen glas, vsekakor pa ne nasilje, kot ga opredeljuje KZ. Navajati take procete je očitna (slaba) manipulacija deležnikov z večmiljonskim apetitom po javnem denarju (cca 5M€ v 2020) .

Tretja ugotovitev, ki sledi iz hitrega pogleda: nasilje v družini <> nasilje nad ženskami. Tudi ženske so nasilne in sicer so storilke v že skoraj petini primerov (2020) prijavljenega družinskega nasilja. Če upoštevamo, da moški bistveno težje prijavijo nasilje, da nimajo podpornih organizacij in formalnih omrežij, ter da se jim običajno tudi težje verjame (npr. heteroseksualno moško posilstvo je "nemogoč pojav") lahko ocenjujemo, da je nasilja nad moškimi nekako toliko kot nasilja nad ženskami. Razlikuje se le pojavna oblika: če so ženske pogosteje žrtve fizičnega in spolnega nasilja, so moški pogostejše [žrtve psihološkega in ekonomskega nasilja, najdejo pa se celo naročeni umori in podobno](#). Za tiste, ki jih zanima podrobnejše o raziskavah o družinskem nasilju pri nas in po svetu pa še [ta povezava](#).

Mediji

Poglejmo še, katere sprožilce nove kampanje "za zaščito žensk" nam servirajo NVO ob obilni asistenci glavnih medijev. Tri najodmevnejše in najbolj citirane zgodbe zadnjega leta so bile:

- [35 letni državljani BiH v Kamniku umori svojo 34 letno ženo](#), s katero je bil v ločitvenem postopku. Družino je že dalj časa obravnaval CSD zaradi elementov nasilja a ni bil nikoli obsojen. Obdolženi je prišel do stanovanja partnerke, vlomil vrata in jo zabodel. Ljudski glas pove, da naj ju bi z ljubimcem zalotin in-flagranti, slednji pa je pobegnil skozi okno, namesto da bi jo poizkušal zaščititi.
- [44 letni Slovenec v Dolu pri Grosuplju zaduši 36 letno ženo](#). Žena naj bi ga želela zapustiti in je začela ločitveni postopek nekaj mesecev prej. Storilec ni bil nikoli prej kaznovan. CSD je prvi stik z družino navezal [ob ženinem začetku ločitvenega postopka](#) in določanja skrbništva in stikov z otroci. Mati kljub izrecnim vprašanjem ni omenjala ogroženosti s strani partnerja.
- in zadnja, ko [47-letni Albanec s slovenskim državljanstvom ubije 41-letno partnerico](#) in 6 otrok pripelje na policijsko postajo. V družini je evidentirana večletna prisotnost fizičnega in spolnega nasilja, CSD je družino več let spremljal a zaradi selitev in nerazčiščene pristojnosti posameznih enot ni ukrepal. Storilca je v preteklosti policija že obravnavala zaradi kaznivih dejanj z elementi nasilja.

Dajmo, uporabimo najprej senzacionalizem, tako priljubljen dandanes pri mainstream medijih v deželi. Kaj vidimo?

Dve tretjini teh najbolj medijsko izpostavljenih zgodbah verjetno nehote razkrivata dodatno problematiko. Avtohtoni moški, soočen s CSD, policijo in ogromno premočjo ženske, svojo nemoč in agresijo (slovenskemu karakterju značilno) obrne proti sebi (bodisi v alkohol ali samomor). Umori kot drugi primer so izjeme, običajno povezani s težjimi oblikami duševnih bolezni. Te avtodestruktivnosti pa tujci običajno nimajo saj je genetika(?), vzgoja in tradicija pri prišlekih pogosto diametralno nasprotna: "ili češ biti moja ili od crne zemlje" ...

Poglejmo, od kje prihajajo tujci v Slovenijo. Še vedno so najpogostejši prebivalci Balkana. Hrvaška in Bosna presenečata z indeksom 13 oz 13.1, kar je verjetno pod dejanskim stanjem. Druge države so nekako še enkrat bolj nevarne za ženske kot Slovenija: Srbija 23.7, Albanija 24.6, Severna Makedonija 27.7. Kaj pa prihodnost? Migracije danes so predvsem iz Bangladeša (53,3), Afganistana (60.8), Irana (66) in Pakistana (85). Za pričakovati torej je, da se bodo primeri nasilja v mešanih družinah še povečevali in nam današnji način preprečevanja nasilja ne pomaga kaj dosti.

Zanikanje kulturoloških značilnosti v imenu politične korektnosti lahko pripelje samo do zapravljanja denarja brez kakršihkoli rezultatov. Če razmišljam provokativno: mogoče je potrebno v šole uvesti ozaveščanje o nevarnosti nasilja v multikulturnih družinah ter posebne ciljne programe, kako le-tega premagovati. In ko smo že pri neprijetnih vprašanjih, povezanih z ozaveščanjem: kako v LGBTQ+ programe poleg nasilja zunanje družbe vključiti tudi tehnike obrambe žensk pred nasiljem najbližje okolice? Nenazadnje izkušnje kažejo, da je med lezbičnimi pari skoraj 3x več nasilja kot med heteroseksualnimi. Mar niste v Društvu za nasilno komunikacijo malo za časom s svojim (zadnje mesece nekaj bolj uspoljenim) enačenjem "[nasilje nad ženskami = moški storilec](#)"?

Impotenca organov in zakon mejnega donosa

Najbolj žalostno spoznanje vseh treh primerov pa je impotenca CSD, policije in pravosodja.

Kako to, da 12 let veljavnosti spremenjenih zakonov, reorganizacije CSD, sprememb sodne prakse in postopkov ni preprečilo gornjih primerov? Je torej potrebno pogoje še zaostri? Državi dati še večjo vlogo? Sprejeti nov zakon? Nameniti še X milijonov davkoplačevalskega denarja?

V naravi velja zakon zmanjšajočih donosov. Pravi, da npr. lahko odpraviš 80% napak v proizvodnji za 100€, da pa za naslednjih 10% potrebuješ 1.000€, za naslednjih 5% npr. 10.000€ ter za naslednja 2% 1.000.000€. Za vedno manj preostalih primerov potrebujemo vedno več denarja, verjetnost da bomo 100% uspešni pa je praktično nična.

Aplicirajmo to na problematiko nasilja nad ženskami. Slovenski moški smo se leta 2009 v imenu odpravljanja nasilja nad ženskami odpovedali enakosti pred zakonom ter z ZPND dobili konkretne sankcije na podlagi bistveno zmanjšanega dokaznega bremena (nasilje ni potrebno dokazati ampak je dovolj sum, pripozna se psihično nasilje kot ekvivalent fizičnem,...). Sankcije, zaradi katerih lahko ostaneš brez doma, stikov z otroci, socialnega okolja.

Nadalje zaostrovati retoriko, ki vodi samo v družbene delitve in evidentno delujoče zakonske okvire, zato da bomo še za nekaj % točk izboljšali zavidanja vreden indeks NE-nasilja nad ženskami je kontraproduktivno! Pri vseh težavah, ki jih imamo v zvezi z nasiljem v družini (neaktivnosti in nejasna pooblastila CSD-jem, predolgi sodni postopki, pomanjkanje otroških izvedencev, ...) celo moralno zavržno.

Nove nepravilnosti ter kolaps sistema

Po drugi strani vsak družbeni ukrep – še sploh tako drastičen, kot je kakršnakoli pozitivna diskriminacija – prinaša s sabo svoje nepravilnosti.

ZPND je odprl avtocesto za matere, ki iz zamere ali drugega vzroka namerno škodujejo očetom, odtujujejo otroke, se preko njih maščujejo bivšim zakoncem. "Nasilje nad žensko" je postalo orodje za najbolj podlo materialno pridobitništvo. Vojna proti bivšemu zakoncu ob pomoči države ter prepogosto celo za njen račun (zlorabe brezplačne pravne pomoči, oprostitev taks, zloraba policije in CSD za krive ovadbe, ...) močno najeda v proračun.

Še bolj škodljivo je, ker zapolnjuje državne resurse: izvedence, CSD, sodišča ter tako še podaljšuje že tako nedopustno dolge sodne postopke z vpletenimi otroci. Najboljšo analogijo temu pojavu najdemo v hekerskih napadih na internetne strežnike. Pri njih tisoči/milijoni hekerjevih računalnikov na strežnik pošiljajo namišljene zahtevke, zato strežnik počepne in ne uspe odgovarjati legitimnim.

Preobremenjenost sistema je tu že danes. V primeru nesoglasij med staršema (trend narašča) traja sodni postopek 5-9 let, neredke so za našo državo sramotne [razsodbe ESČP](#). S povečanjem števila ločitev ter nadaljno egoizacijo družbe bo težav na vseh ravneh še več. Zadnje leto smo deležni [celo javnega pranja in zvezdniških odpravlin in preživnin](#). Obstoječi ukrepi nas stanejo ogromno in ne

dajejo željenih rezultatov! So trn v očesu mater, očetov predvsem pa otrok. Dnevno ustvarjajo tragedije, ki pa so večinoma skrite in kljub svoji številčnosti ne dosežejo medijskega praga.

Kaj torej?

Nadaljevati obstoječe politike ter vanje metati še več sredstev je preprosto pospeševanje propada. Kratkovidnim "rešiteljicam" verjetno najljubše, s stališča evolucije dopustno, v stoletjih verjetno celo reverzibilno, nikakor pa ne razumno ravnanje družbe. Še sploh ker je za precej poenostavitev, pospešitev in izboljšav sistema potrebno le nekaj dobre volje in manjših popravkov obstoječe prakse.

V Društvu očetov zato aktivno oblikujemo, podpiramo in spodbujamo pragmatične spremembe in upamo, da bomo s tem pomagali drugim deležnikom oblikovanja zakonskih in podzakonskih aktov. Upanje umira zadnje, zato si želimo da bi "ženski NVO-ji" namesto vreščanja samopromocije preko senzacionalizma medijev

pristopile k konstruktivnemu dialogu. Zagotovo je iniciativa "[9 mesecev do rojstva, 9 mesecev do sodbe](#)" zagotovo družbena zahteva, na kateri se lahko poenotimo.

Družba se zdi kot [Fucaaltovo nihalo](#): niha med levim in desnim polom, iščoč ekvilibrij v središču, ki pa zaradi vrtenja zemlje nikoli ne doseže. Kar nas uči zgodovina je, da niti z največjim naporom (pomisli na Cerkevni tisočletni vpliv ali pa na odločenost in resurse Hitlerja/Stalina/Mao-a) ne moreš nihala riniti samo v eno smer. Če družba zaniha preveč v eno smer je naslednje stanje nujno na drugem ekstremu. Taka prihodnost pa me prav nič ne veseli, saj imam dve hčeri, ki bosta – v kolikor problematike ne uspemo sanirati – verjetno živeli v času retrogradnosti nihala.

Zato v tem trenutku res ne potrebujemo histerij ter družbenega vpitja in akcij ampak moramo – že iz pietete do preminulih ter skrbi za otroke – razmišljati o celovitem remontu sistema. Pri tem pa nam enoumje, papagajsko ponavljanje klišejev in parcialno navajanje vseh podatkov samo škodi. Slednje moramo žal prepoznati le kot narcisistično iskanje pozornosti in okoriščanje z nesrečo drugih.

Andrej Mertelj

Predsednik Društva očetov Slovenije